

Завођење за Голеш планину!

Пише: Вељко Ђурић Мишина
уторак, 27 септембар 2011 12:00

Реакција на текст [Велибора Џомића "О наводној 'аутономији' Цркве у Црној Гори"](#)

Има ј

една наша, српска народна мудрост за случај када неко избегава јасан и директан одговор: Завођење за Голеш планину! Чини ми се да управо тако нешто ради мр Велибор Џомић, координатор Правног савета Митрополије црногорско-приморске, у својој реакцији на мој текст „[Планови Руске православне цркве и интереси наших архијереја у Црној Гори](#)“, јер није одговорио на суштинска питања и наведене чињенице, мада је много текста написао. Стога сам у недоумици на шта да реагујем.

Није згорег да кажем да мој текст има око 1.000 а Џомићева реакција око 2.430 речи! За почетак: Паметноме доста!

Нема савршеног текста без грешке. Нема ни коначне истине у научно-истраживачком раду. У мом тексту ненамерно сам прескочио митрополита Јоаникија Липовца (хиротонисаног 1940. у београдској Саборној цркви) и навео да су митрополита Висариона Љубишу хиротонисали руски архијереји. Тачно је да су архимандрита Висариона, после постављења од стране кнеза Николе Петровића, као првог епископа захумско-рашког хиротонисали митрополит Иларион Рогановић и епископ бококоторски Герасим Петрановић.

Не видим сврху Џомићева враћања на почетак, на времена Светога Саве, као ни за навођење чињенице да су црногорски архијереји хиротонисани од архијереја Пећке патријаршије до њеног укидања и подвођење под јурисдикцију Цариградске патријаршије 1766. године. Познато је да је у међувремену организована нова црквена заједница, упамћена као Карловачка митрополија, са седиштем у Сремским Карловцима. Карловачки митрополити били су канонски наследници пећких патријараха а то значи и у правима хиротоније нових архијереја за друге српске црквене заједнице. (Друга је ствар да ли су то савремене политичке прилике дозвољавале.)

Џомић није разјаснио кључно питање: Зашто је направљен дисконтинуитет посвећења (хиротоније) епископа црногорских када су то чинили руски архијереји у случају Петра II

Завођење за Голеш планину!

Пише: Вељко Ђурић Мишина
уторак, 27 септембар 2011 12:00

Петровића Његоша и његових неколико наследника?

Како тврди Љубомир Дурковић Јакшић, Епархија црногорска у време епископа Петра I и митрополита Петра II формално-правно и канонски је била под јурисдикцијом Цариградске патријаршије, као што су Црна Гора и Брда формално-правно били део турске царевине. [1] Уосталом, Радивој Петровић је замонашен од архијереја Цариградске патријаршије. Остаје неразјашњено питање: Које су последице хиротоније једног архијереја, у овом случају Петра II, од стране архијереја из друге патријаршије. У истом контексту се може поставити и питање: Да ли је то био неканонски улазак Руске на територију јурисдикције Цариградске патријаршије? У свему томе треба имати на уму тадашње турско-руске односе, односно слабост отоманске а снагу руске царевине, њену улогу на Балкану и заштитнички однос према хришћанском становништву.

Руски архијереји су Петру II Петровићу Његошу доделили звање митрополита и он се по томе разликује од своја два претходника. Руси, међутим, нису дали звања митрополита Никанору Ивановићу, Илариону Рогановићу, Висариону Љубиши и Митрофану Бану. То је учинио кнез односно краљ Никола I Петровић! (Први потоњи канонски митрополит црногорско-приморски био је Гаврило Дожић, изабран 1920. године у српској Патријаршији.)

После добијања независности на Берлинском конгресу 1878. године, кнез Црне Горе Никола I Петровић је основао Захумско-рашку епархију и наименовао првог епископа.

Господар Никола I Петровић доделио је титулу архиепископа и прогласио аутокефалност 1905. године (мењајући наручени изворни текст угледног каноничара епископа далматинско-истријског Никодима Милаша о устројству црквене заједнице у Црној Гори). Толико о немешању световне власти у црквене послове. Узгред, зашто спорити право господару Милу Ђукановићу, кога је својевремено митрополит Амфилохије помогао у неким другим стварима, да организује и прогласи Православну цркву Републике Црне Горе. Друга је ствар што то не би била Црква већ владина организација регистрована у Министарству за унутрашње послове! Или замерати Борису Тадићу што је о Сабору 2010. покушао да директно утиче на избор новог српског патријарха који ће бити проевропски и евроатлантски оријентисан! (Читамо понешто о томе и на Викиликсу!)

Џомић подсећа на боравак руског патријарха Алексеја у Београду и Подгорици 1994.

Завођење за Голеш планину!

Пише: Вељко Ђурић Мишина
уторак, 27 септембар 2011 12:00

године у намери да омаловажи моју тврдњу о „повратку“ руске Цркве на канонску територију српске. При том заборавља да су 1994. године Београд и Подгорица били у једној држави! Иако су сада то престонице две државе, остала је нит – Српска православна црква – која је заједничка народу. По освештаној традицији, митрополит Иларион је требало да дође код патријарха Иринеја, у Патријаршију, и одатле продужи у Подгорицу. Како је он прво отишао у Подгорицу, и био и код највиших представника државе Црне Горе, може се питати да ли је то нека новост у односима сестринских цркава. Осим, ако није ишао да објасни статус делова Руске православне цркве у Украјини и понуди га српском патријарху као могуће решење проблема? Зар он о томе није јавно говорио! [\[2\]](#) Паметноме доста!

Велибор Џомић у првом делу једне реченице за себе тврди да спада у упућене личности а у другом да му није познато да митрополит Амфилохије тражи било какву аутономију. „Такав захтев једино може да буде упућен Сабору, а, као што је познато, до сада никада није упућен, јер за то не постоји ниједан канонски оправдан разлог.“

У праву је Џомић када опомиње на канонски пут. Заборавља да нас подсети какви су то били канонски оправдани разлози за узимање титуле митрополита црногорско-приморског, зетско-брдског и скендеријског и егзарха пећког трона а касније и архиепископа цетињског. Овде морам да поставим једно питање: Има ли тих титула у Уставу Српске православне цркве? [\[3\]](#)

За мене је и даље проблематично питање имена „Православна црква у Црној Гори“. Не спорим да је то одлука Сабора. Спорим уставност те одлуке имајући у виду и сазнања о начину и времену доношења.

Џомић лако дели квалификације. Тако је на пример, написао да је моја оцена о црквеним сепаратистичким идејама у Црној Гори некоректна и то поткрепио тврдњом о дочеку патријарха и других чланова Синода у Црној Гори. Не разумем шта је тим хтео да каже! Зар не раздваја шта мисли народ српски у Црној Гори (нарочито Грбљани) од онога шта ради митрополит?

Џомић је написао: „Није Ђурић ни први ни једини који олаквим оценама, на основу ко зна каквих 'извора информација' недопустиво понижава Свети архијерејски сабор и његове обавезујуће одлуке.“ Моје сазнања стечена у разговору са двојицом угледних архијереја и једним свештеником, за кога сам написао „иначе вишег образовања, додуше не

Завођење за Голеш планину!

Пише: Вељко Ђурић Мишина
уторак, 27 септембар 2011 12:00

богословског и теолошког“, могла би се ставити под знак питања само у случају тврдњи тог свештеника а никако двојице архијереја који имају и богословско и теолошко образовање и чланови су Сабора. А о обавезујућим одлукама Сабора којих се добар део његових чланова не придржава, није прилика да расправљамо. Узгред, само о такозваним „обновитељима“ свештенорадњи, грчкој одећи на српским свештеницима и тако даље има довољно разлога за расправу у верном народу.

Претпоставимо да је Џомић веома информисан о збивањима на Цетињу, у згради Митрополије, с обзиром на звање које стоји уз његово име. Онда је нејасно како да ниједну реч није написао о преговорима са државним функционерима Црне Горе око припремања уговора. Није написао ниједну реч којом би оповргао моје претпоставке о предлогу митрополита Илариона Алфејева за разрешење проблема имајући у виду руско искуство на територијама бившег Совјетског Савеза.

Не разумем Џомића зашто моје тврдње о изборима за патријарха и место митрополита Амфилохије у свему томе не завређују ни мало пажње тврдећи да ће све то време показати. Да ли треба и о томе да читамо на Викиликсу или да већ сада разјаснимо бројне недоумице у верном народу!? Нарочито када и он добро зна како су „кадрови“ из Црне Горе „поделили“ места и функције у Патријаршији и београдским храмовима а после сазнања о новом поглавару, осећали се као (п.....), како је рекао један од њих испред Патријаршије!

Не разумем Џомића ни када пише да је тешко поверовати у моје тврдње да се поједине одлуке доносе на крају Сабора под тачком разно. Хајдемо да разјаснимо: дневни ред Сабора утврђује Синод, али је могуће и да се он током седница допуни. Питам: да ли је питање титуле архиепископа наговештено уочи Сабора, када је то одлучено и где је објављено званично саопштење. Ово питам јер добро знам шта чини једну Цркву. А верни народ, као један њен део, треба то да зна. Уосталом, ако је све чисто, нека се чита у српској штампи а не у депешама чиновника америчке амбасаде.

Џомић је прескочио последњу реченицу мог текста а која је, можда, и суштинска у целој причи. Стога је наводим и овај пут остајући у нади да ћу добити задовољавајући одговор:

„Сама титула 'архиепископ цетињски' и синтагма 'Православна црква у Црној Гори', које су продрле у (полу)званичну употребу у српској Патријаршији, наговештавају једно суморно време за архиепископа пећког, митрополита београдско-карловачког и

Завођење за Голеш планину!

Пише: Вељко Ђурић Мишина
уторак, 27 септембар 2011 12:00

патријарха српског, без обзира на то ко год да буде носилац титуле која има све традиције из историје Српске православне цркве, а то су средњевековне државотворне из времена Немањића, етнаршке из времена турске владавине и коју је поставио патријарх Макарије Соколовић, и Карловачке митрополије која изражава континуитет 'српске' светосавске благодати.“

ПС: Током читања саопштења Православне митрополије црногорско-приморске од 14. септембра моје разочарање је из реченице у реченицу било све јаче. Речи су немуште, а реченице су испразне!

[1] Љубомир Дурковић Јакшић, *Митрополија црногорска никада није била аутокефална*, Београд – Цетиње 2001, стр. 51 и 55.

[2] Видети, на пример, митрополитов интервју: *Политика*, 31. август 2001.

[3] Нешто више о овоме видети у мој тексту „Титуле наших архијереја“ на овом сајту.